

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
(О. Б. Жильцов)
« _____ » _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дитяча практична фахова психологія

для студентів

спеціальності	016 Спеціальна освіта (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	другого (магістерського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	016.00.01 Логопедія (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації	<u>спеціальна психологія</u> (за наявності) (назва спеціалізації)

Київ – 2018

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1116/18
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 20 18 р.

Розробник:

Дубовик Олена Михайлівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти;

Викладач:

Дубовик Олена Михайлівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри спеціальної психології, колекційної та інклюзивної освіти.

Протокол від 30.08. 2018 р, № 8

Завідувач кафедри _____ (підпис) (О.В. Мартинчук)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми Логопедія)
(назва освітньої програми)

30.08. 2018 р.

Керівник освітньої програми _____ (підпис) (Т.В. Скрипник)

Робочу програму перевірено

03.09. 20 18 р.

Заступник директора _____ (підпис) (Р.О. Павлюк)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Дитяча практична фахова психологія		
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4,5/135	
Курс	1	-
Семестр	2	-
Обсяг кредитів	4,5	-
Обсяг годин, в тому числі:	135	-
Аудиторні	36	-
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	61	-
Форма семестрового контролю	екзамен	-

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сформувати знання і розуміння про поняття фахової дитячої психології; закономірності психічного розвитку дитини від народження до юнацького віку, психологічні особливості спілкування, діяльності, пізнавальних та емоційно-вольових процесів, а також особистості дитини.

Завдання:

- формувати загальні компетентності: інформаційну, креативну;
- формувати фахові компетентності: соціально-методичну, медико-біологічну, психолінгвістичну, діагностико-корекційну, консультативну, логокорекційну, деонтологічну.

2. Результати навчання за дисципліною:

- знати і розуміти теоретичні засади з дисципліни «Дитяча практична фахова психологія»: теорії, концепції, принципи, ключові поняття;
- уміти продемонструвати базові медико-біологічні знання з професії у процесі забезпечення психолого-педагогічного супроводу осіб з порушеннями психофізичного розвитку з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб у спеціальних та інклюзивних закладах дошкільної та загальної середньої освіти, реабілітаційних установах;
- уміти систематизувати знання з дитячої практичної психології та сприяти формуванню цілісного та системного бачення та підходу під час планування та здійснення практичної діяльності здобувачів вищої освіти з дітьми дошкільного та шкільного віку;
- знати і розуміти мету та завдання різних напрямів роботи психолога закладів дошкільної та загальної середньої освіти, спеціальних закладів освіти та реабілітаційних центрів;
- уміти продемонструвати на базовому рівні уміння аналізувати результати комплексного медико-психолого-педагогічного обстеження осіб з особливими освітніми потребами на основі клініко-психолого-педагогічних класифікацій порушень мовленнєвого розвитку;
- уміти продемонструвати навички практичної роботи з дітьми, батьками та педагогами закладів дошкільної та загальної середньої освіти відповідно до основних напрямів роботи практичного психолога;
- уміти виявляти особливості та шляхи покращення життя та діяльності дітей з порушеннями мовлення в соціальному оточенні (сім'ї, трудових та навчальних колективах);
- уміти продемонструвати на достатньому рівні володіння навичками працювати самостійно та в групі (у процесі виконання завдань на практичних заняттях);
- уміти діяти згідно з принципами деонтології, пов'язаними з

професійною діяльністю вчителя-логопеда, спеціального психолога;

- уміти продемонструвати усвідомлення педагогічних, психологічних та соціальних наслідків у сфері професійної діяльності.

3. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт						
		Аудиторна:					Самостійна	
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні		
Змістовий модуль Дитяча практична фахова психологія								
Змістовий модуль 1. Дитяча практична психологія як галузь психологічної науки								
Тема 1. Теоретичні основи дитячої психології.	10	2	2	-	-	-	6	
Тема 2. Основні закономірності психічного розвитку дитини.	10	2	2	-	-	-	6	
Тема 3 Принципи і методи вивчення психіки дитини.	11	2	2	-	-	-	7	
Модульний контроль	2							
Разом	33	6	6	-	-	-	19	
Змістовий модуль 2. Психолого-педагогічна робота з дитиною в умовах спеціальної дошкільної освіти								
Тема 4. Психолого-педагогічні умови розумового розвитку дошкільника	11	2	2	-	-	-	7	
Тема 5. Робота психолога щодо особистісного розвитку дошкільника	11	2	2	-	-	-	7	
Модульний контроль	2							
Разом	24	4	4	-	-	-	14	
Змістовий модуль 3. Психолого-педагогічна робота з дитиною в умовах спеціального закладу загальної середньої освіти								
Тема 6. Навчальна діяльність молодших школярів.	11	2	2	-	-	-	7	
Тема 7. Навчальна діяльність підлітка.	11	2	2	-	-	-	7	
Модульний контроль	2							
Разом	24	4	4	-	-	-	14	
Змістовий модуль 4. Психолого-педагогічна діагностика і корекція психічного розвитку дитини								
Тема 8. Психолого-педагогічна діагностика психічного розвитку в роботі з дітьми.	11	2	2	-	-	-	7	
Тема 9. Психолого-педагогічна корекція	11	2	2	-	-	-	7	

психічного розвитку в роботі з дітьми							
Модульний контроль	2						
Разом	24	4	4	-	-	-	14
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього за змістовий модуль «Дитяча практична фахова психологія»	135	18	18	-	-	-	61
Усього за навчальну дисципліну «Дитяча практична фахова психологія»	135	18	18	-	-	-	61

4. Програма навчальної дисципліни

Програма змістового модуля «Дитяча практична фахова психологія»

Тема 1. Теоретичні основи дитячої психології.

Дитяча практична психологія як галузь психологічної науки, її роль і місце в структурі вікової психології. Предмет і завдання курсу «Дитяча практична фахова психологія». Внутрішньопредметні та міжпредметні зв'язки дитячої практичної психології. Основні категорії дитячої практичної психології. Історія розвитку дитячої практичної психології.

Ключові слова: психологія, дитяча практична психологія, дитинство, розвиток, онтогенез, асоціативна теорія розвитку, гештальт-теорія розвитку, психоаналітична теорія розвитку особистості, біхевіоральна теорія розвитку, діяльнісні теорії розвитку, діалектична теорія розвитку.

Рекомендована основна література [3, 5]

Рекомендована додаткова література [1, 5]

Тема 2. Основні закономірності психічного розвитку дитини.

Поняття, що характеризують онтогенез дитини (дозрівання, розвиток, формування, становлення, навчання і виховання). Періодизація розвитку дитини. Чинники, що призводять до порушення психічного розвитку. Порушення психічного розвитку дитини. Структура порушення розвитку дитини. Частковий і загальний характер порушення психічного розвитку.

Ключові слова: філогенез, онтогенез, гомеостаз, вищі психічні функції, дозрівання, розвиток, формування, становлення, навчання і виховання.

Рекомендована основна література [3, 5]

Рекомендована додаткова література [1, 15]

Тема 3. Принципи і методи вивчення психіки дитини.

Класифікація методів дитячої психології. Спостереження як метод дитячої психології. Експеримент у дитячій психології. Методи бесіди та вивчення продуктів діяльності дітей. Особливості вивчення психіки дитини психологом.

Ключові слова: методи, емпіричні методи, спостереження, тести, опитування, проєктивні методики, процедура, обстеження, заключення.

Рекомендована основна література [3, 4]

Рекомендована додаткова література [2, 4, 7]

Тема 4. Психолого-педагогічні умови розумового розвитку дошкільника.

Психолого-педагогічні умови розвитку уваги дошкільника. Активізація сенсорно-перцептивного розвитку дитини. Психолого-методичні умови розвитку пам'яті дитини. Умови психологічного сприяння розвиткові мислення дитини. Психолого-педагогічні умови розвитку уваги дошкільника.

Ключові слова: розвиток, увага, сенсорно-перцептивний розвиток, пам'ять, мимовільне запам'ятовування, мислення, увага.

Рекомендована основна література [3, 5]

Рекомендована додаткова література [6, 11, 13]

Тема 5. Робота психолога щодо особистісного розвитку дошкільника.

Розлади емоційної сфери дошкільників та їх подолання. Психолого-педагогічні умови розвитку волі. Психолого-методичні умови розвитку самосвідомості. Недоліки етичного розвитку дошкільників та їх подолання. Індивідуальний підхід у психодіагностичній та психокорекційній роботі з дітьми різних типів темпераменту.

Ключові слова: емоційна сфера, воля, самосвідомість, етичний розвиток, індивідуальний підхід.

Рекомендована основна література [3, 5]

Рекомендована додаткова література [6, 9, 11, 13]

Тема 6. Навчальна діяльність молодших школярів.

Характеристика навчальної діяльності. Особливості дитини, яка вступає до школи. Особистість молодшого школяра. Психологічна модель навчальної діяльності молодших школярів. Пізнавальні психічні та емоційно-вольові процеси молодшого школяра. Формування навчальної діяльності. Типи і причини труднощів розвитку психіки та особистості молодшого школяра. Робота психолога щодо розумового розвитку молодшого школяра.

Ключові слова: потреби, мотиви, навчальна задача, адаптація, пізнавальні психічні процеси, емоційно-вольові процеси.

Рекомендована основна література [2, 4, 5]

Рекомендована додаткова література [7, 8, 14]

Тема 7. Навчальна діяльність підлітка.

Біологічні та соціальні умови психічного розвитку підлітка. Спілкування та діяльність підлітка. Спілкування підлітка з ровесниками. Взаємини підлітка з дорослими. Напрями і засоби розвивально-корекційної роботи з підлітками. Робота психолога з розвитку статевої ідентифікації підлітків. Формування у підлітків навичок самостійної навчальної діяльності.

Ключові слова: підліток, діяльність, спілкування, конфлікти, міжособистісні відносини.

Рекомендована основна література [2, 4, 5]

Тема 8. Психолого-педагогічна діагностика психічного розвитку в роботі з дітьми.

Поняття про психолого-педагогічну діагностику у дошкільному та загальноосвітньому закладі. Показники нормативно-вікового і індивідуального розвитку дітей дошкільного віку. Показники особливостей психолого-педагогічної взаємодії педагогічного колективу із дітьми. Особливості психолого-педагогічної діагностики дошкільників і школярів. Правила тестування. Процедура психолого-педагогічного обстеження дошкільника та школяра.

Ключові слова: психодіагностика, індивідуально-вікові особливості дітей, показники, норма.

Рекомендована основна література [1, 2, 5]

Рекомендована додаткова література [4, 7, 14]

Тема 9. Психолого-педагогічна корекція психічного розвитку в роботі з дітьми.

Поняття про психокорекційну роботу, стратегії психокорекційної роботи. Психолого-педагогічна корекція дітей дошкільного віку. Принципи психолого-педагогічної корекції розвитку школяра. Структура психолого-педагогічної корекції розвитку школяра. Моделі та рівні психолого-педагогічної корекції школяра.

Ключові слова: розвиток, принципи, показання, психолого-педагогічна корекція, модель психолого-педагогічної корекції, блоки психокорекційної роботи: діагностичний, установчий, корекційний, оцінний.

Рекомендована основна література [3, 4]

Рекомендована додаткова література [7, 13]

5. Контроль навчальних досягнень

5.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів з модуля «Дитяча практична фахова психологія»

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	3	3	2	2	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	3	30	2	20	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-

Разом	-	76	-	59	-	59	-	59
Максимальна кількість балів: 253								
Розрахунок коефіцієнта: $k=253/100=2,53$								

5.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Модуль «Дитяча практична психологія як галузь психологічної науки»

Тема 1. Теоретичні основи дитячої психології (6 год.).

Завдання:

- написати конспект теми: «Дитяча практична фахова психологія як наука»;

- описати основні теорії дитячого розвитку. За алгоритмом: характеристика психологічної теорії в історії дитячої психології; поняття розвитку; періодизація психічного розвитку; висновки; ключові поняття.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі дитячої практичної фахової психології – 2 б.

Тема 2. Основні закономірності психічного розвитку людини (6 год.).

Завдання:

- визначити поняття, що характеризують онтогенез дитини (дозрівання, розвиток, формування, становлення, навчання, виховання);

- визначити основні закономірності психічного розвитку дитини;

- визначити проблеми вікової періодизації психічного та особистісного розвитку дитини;

- описати структуру порушення розвитку дитини;

- охарактеризувати частковий і загальний характер порушення психічного розвитку;

- скласти характеристику різних видів діяльності дитини; проаналізувати чинники, що призводять до порушення психічного розвитку.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі дитячої практичної фахової психології – 2 б.

Тема 3. Принципи і методи вивчення психіки дитини (7 год.).

Завдання:

- описати методики активізації розумових операцій;

- описати групові методики стимулювання творчості;

- описати методики контрольних питань;

- охарактеризувати методики залагодження конфліктів

- описати етапи управління міжособистісними конфліктами в колективі (заповнити таблицю);

№	Етап управління	Методика управління конфліктом
1.	Прогнозування конфлікту	Вивчення індивідуально-психологічних особливостей ...
2.		

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі дитячої практичної фахової психології – 2 б.

Модуль «Психолого-педагогічна робота з дитиною в умовах спеціальної дошкільної освіти»

Тема 4. Психолого-педагогічні умови розумового розвитку дошкільника (7 год.).

Завдання:

- конспект теми: Організація дитячої гри. Робота психолога з підготовки вихователя ДНЗ до організації дитячих ігор;
- описати чотири рівні розвитку сюжетно-рольової гри дошкільника з урахуванням таких показників, як: зміст гри, співвідношення ігрових дій та ролей, структура ігрових дій.
- визначити основні умови психологічного сприяння розвитку мислення дитини; мимовільного запам'ятовування і відтворення.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі дитячої практичної фахової психології – 2 б.

Тема 5 Робота психолога щодо особистісного розвитку дошкільника (7 год.).

Завдання:

- охарактеризувати етапи здійснення індивідуального підходу у корекційній роботі з дошкільниками;
- описати нормативні показники розвитку волі дошкільника;
- описати основні типи оцінювання дошкільників дорослими;
- охарактеризувати розвиток психічних процесів дитини: можливості та обмеження у навчанні;
- охарактеризувати систему психологічної підготовки дитини до шкільного навчання.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі дитячої практичної фахової психології – 2 б.

Модуль «Психолого-педагогічна робота з дитиною в умовах спеціального закладу загальної середньої освіти»

Тема 6. Навчальна діяльність молодших школярів (7 год.).

Завдання:

- написати конспект на тему: «Психофізіологічні умови адаптації дитини до вимог школи»;
- описати типи труднощів при адаптації;
- охарактеризувати структуру навчальної діяльності;
- проаналізувати як формується система взаємин і спілкування молодшого школяра з учителями, батьками, ровесниками при провідній ролі взаємин з учителями;
- проаналізувати види навчальних дій (заповнити таблицю).

Види навчальних дій				
За об'єктом		За рівнем узагальнення		
Предметні	Розумові	Загальні	Окремі	Конкретні

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі дитячої практичної фахової психології – 2 б.

Тема 7. Навчальна діяльність підлітка (7 год).

Завдання:

- розкрити поняття «статус підлітка у класі»;
- охарактеризувати пізнавальну сферу психіки у підлітковому віці;
- описати основні причини міжособистісних конфліктів підлітка з дорослими;
- описати причини зниження успішності, інтересу до учіння у підлітковому віці;
- проаналізувати специфічні особливості міжособистісних конфліктів в період підліткового віку;
- проаналізувати роботу психолога у галузі сексуальної освіти (гігієнічно-фізіологічний і морально-психологічний аспекти).

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі дитячої практичної фахової психології – 2 б.

Модуль «Психолого-педагогічна діагностика і корекція психічного розвитку дитини»

Тема 8. Психолого-педагогічна діагностика психічного розвитку в роботі з дітьми (7 год.).

Завдання:

- описати показники особливостей психолого-педагогічної взаємодії педагогічного колективу із дітьми;
- описати процедуру психолого-педагогічного обстеження дошкільника та школяра;
- скласти психолого-педагогічне заключення дітям (вікова категорія 3 до 14 років).

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі дитячої практичної фахової психології – 2 б.

Тема 9. Психолого-педагогічна корекція психічного розвитку в роботі з дітьми (7 год.).

Завдання:

- здійснити порівняльний аналіз психолого-педагогічної корекції дітей дошкільного і шкільного віку;
- описати рівні психолого-педагогічної корекції школяра;
- здійснити аналіз методик психокорекції асоціальної поведінки підлітків, спираючись на професійні ресурси практичного психолога за такими компонентами, як особистісно-професійна, інформаційно-когнітивна, діагностико-аналітична, технологічна база.
- описати складові індивідуальної психокорекційної програми (заповнити таблицю);

Складові психологічної корекції					Рекомендації вчителям, батькам
Об'єкт	Завдання	Засоби	Виконавці	час і місце проведення, періодичність	

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі дитячої практичної фахової психології – 2 б.

5.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

№ МКР	Форма проведення	Критерії оцінювання	Кількість балів
Змістовий модуль «Дитяча практична фахова психологія»			
МКР 1	25 тестових завдань	Правильна відповідь на тестове завдання	1 бал/правильна відповідь

МКР 2	Письмова форма; виконання аналітичного завдання	1. Здатність продемонструвати знання змісту модуля	20 балів
		2. Здатність продемонструвати високий рівень грамотності писемного мовлення	15 балів
МКР 3	Письмова форма; виконання практичного завдання	1. Здатність продемонструвати знання змісту модуля	20 балів
		2. Здатність продемонструвати високий рівень грамотності писемного мовлення	5 балів
МКР 4	25 тестових завдань	Правильна відповідь на тестове завдання	1 бал/правильна відповідь

5.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Письмова.

Критерії оцінювання завдань

За перше завдання (репродуктивного характеру) – тах 10 балів за правильну відповідь, яка демонструє знання і розуміння теоретичного матеріалу.

За друге завдання (аналітичне) – тах 10 балів за правильну, розгорнуту відповідь, з наявним аналізом та аргументацією власної позиції щодо змісту питання.

За третє завдання (практичне) – тах 20 балів за правильну, розгорнуту відповідь, яка на достатньо високому рівні презентує сформованість у студента професійних компетентностей у сфері дитячої практичної фахової психології.

5.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Питання репродуктивного і аналітичного характеру

1. Охарактеризуйте особливості становлення дитячої практичної психології наприкінці XIX – початку XX ст.
2. Поясніть зміст основних понять дитячої практичної фахової психології: психічне здоров'я, психологічне здоров'я, індивідуальний підхід, психологічна просвіта, психопрофілактика, психодіагностика, психокорекція, психологічне консультування.
3. Поясніть зміст принципів дитячої практичної фахової психології та їх шляхи втілення в діяльності практичного психолога.

4. Охарактеризуйте зміст моделі діяльності практичного психолога.
5. Охарактеризуйте методи дослідження дитячої практичної фахової психології.
6. Розкрийте правові основи забезпечення роботи практичного психолога дошкільного навчального закладу в Україні (нормативно-правова база).
7. Охарактеризуйте цілі та завдання психологічної просвітницької роботи практичного психолога дошкільного навчального закладу з усіма учасниками навчально-виховного процесу.
8. Охарактеризуйте цілі та завдання психопрофілактичної роботи практичного психолога дошкільного навчального закладу з усіма учасниками навчально-виховного процесу.
9. Охарактеризуйте цілі та завдання психологічної діагностики практичного психолога дошкільного навчального закладу з усіма учасниками навчально-виховного процесу.
10. Охарактеризуйте цілі та завдання психокорекційної роботи практичного психолога дошкільного навчального закладу з дітьми дошкільного віку.
11. Охарактеризуйте цілі та завдання консультативної роботи практичного психолога дошкільного навчального закладу.
12. Охарактеризуйте шляхи та засоби збереження психічного та психологічного здоров'я учасників навчально-виховного процесу в дошкільному навчальному закладі практичним психологом.
13. Охарактеризуйте особливості психокорекційної роботи з дітьми дошкільного віку та вимоги до використання психокорекційного інструментарію практичним психологом дошкільного навчального закладу.
14. Охарактеризуйте особливості психодіагностики пізнавальних процесів та особливості психокорекції пізнавальної сфери дітей дошкільного віку.
15. Охарактеризуйте особливості психодіагностики емоційно-особистісної сфери та особливості психокорекції особистісного розвитку дітей дошкільного віку.
16. Охарактеризуйте особливості психодіагностики міжособистісної взаємодії з однолітками та особливості психокорекції сфери міжособистісних стосунків у групі дітей дошкільного віку.
17. Охарактеризуйте особливості психодіагностики готовності до навчання дітей старшого дошкільного віку.
18. Розкрийте особливості психокорекційної роботи з формування готовності до навчання дітей старшого дошкільного віку.

19. Охарактеризуйте розвиток спілкування і спільної діяльності з ровесниками у дошкільному віці.
20. Охарактеризуйте особливості психодіагностики мікросоціальних (дитячо-батьківських) відносин практичним психологом дошкільного навчального закладу.
21. Охарактеризуйте методи та форми психопрофілактичної роботи з покращення мікросоціальних (дитячо-батьківських) відносин практичним психологом дошкільного навчального закладу.
22. Проаналізуйте вимоги до професійних якостей практичного психолога дошкільного навчального закладу.
23. Охарактеризуйте особливості психокорекційної роботи з дітьми шкільного віку та вимоги до використання психокорекційного інструментарію практичним психологом загальноосвітнього навчального закладу.
24. Охарактеризуйте особливості психодіагностики пізнавальних процесів та особливості психокорекції пізнавальної сфери дітей шкільного віку.
25. Охарактеризуйте особливості психодіагностики емоційно-особистісної сфери та особливості психокорекції особистісного розвитку дітей шкільного віку.
26. Охарактеризуйте особливості психодіагностики міжособистісної взаємодії з однолітками та особливості психокорекції сфери міжособистісних стосунків у класі дітей шкільного віку.
27. Охарактеризуйте методи та форми психопрофілактичної роботи з покращення мікросоціальних (дитячо-батьківських) відносин практичним психологом загальноосвітнього навчального закладу.
28. Розкрийте психолого-методичні умови організації взаємодії-співпраці дітей.
29. Розкрийте психологічну сутність інтерактивних розвивально-корекційних методик.
30. Охарактеризуйте засоби профорієнтації в роботі психолога зі старшокласниками.

Питання практичного характеру

1. Створіть типову річну тематичну циклограму просвітницької діяльності практичного психолога ДНЗ.
2. Описати орієнтовний алгоритм індивідуальної консультації практичного психолога з педагогом та батьками.
3. Скласти орієнтовну схему висновку за результатами психологічного обстеження.

4. Розробити вправи, які впливають на розвиток взаємопов'язаних операцій узагальнення та конкретизації (молодший дошкільний вік).
5. Визначити індивідуально психолого-методичні умови розвитку особистості для дітей кожного типу темпераменту (дитина - сангвінік, меланхолік, флегматик, холерик).
6. Проаналізувати роботу з розвитку і корекції у дошкільника мотивації шкільного навчання.
7. Визначте емоційну готовність дошкільника до входження у систему взаємовідносин шкільного середовища.
8. Опишіть прояви психогенної шкільної дезадаптації молодших школярів.
9. Розробити правила психологічного обстеження дитини у випадку психогенної шкільної дезадаптації.
10. Розробити комплекс вправ для тренування уваги, пам'яті, уяви молодшого школяра.
11. Розробити пам'ятку-рекомендацію (10-12 пунктів) щодо обстеження дитини на різних етапах: а) загальна пам'ятка для всіх етапів обстеження; б) щодо бесіди шкільного психолога з дитиною; в) щодо обробки інформації про конкретний випадок.
12. Розробити пам'ятку про основні закономірності психічного розвитку у дошкільному дитинстві (10-12 положень): а) для вихователя; б) для батьків.
13. Виготовити і презентувати наочний матеріал з розвитку мислення дошкільника (завдання «Знайди зайвий предмет», «Назви одним словом», «Продовж візерунок» тощо). Під час презентації студент повинен назвати вік дитини, сформулювати приблизну інструкцію до завдання; вказати, у чому полягає його правильне розв'язання та як допомогти дитині, якщо вона помиляється; розкрити значення завдання для розвитку мислення дитини.
14. Скласти пам'ятку для батьків «Як забезпечити емоційне благополуччя дитини» (10-12 пунктів).
15. Розробити індивідуальну психокорекційну програму за психолого-педагогічною характеристикою одного з молодших школярів.

Форма психокорекційної програми:

Об'єкт корекції	Мета корекції	Засоби корекції	Виконавці	Результати корекції	Рекомендації вчителям, батькам

16. Змодельовати діагностико-корекційну бесіду психолога з підлітком за планом: а) підготовчий етап; б) запит підлітка і відповідна реакція психолога; в) бесіда з метою отримання початкової інформації та корекції; г) рекомендації і перспективи взаємин.
17. Здійснити картографію конфлікту, зміст якого визначити самостійно.
18. Проаналізувати конфліктні ситуації на основі транзактного підходу, визначити та обґрунтувати міру конфліктності взаємодії.

19. Здійснити аналіз нормативно-правової бази, щодо психологічної служби системи освіти України

5.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

6. Навчально-методична картка дисципліни

Навчально-методична карта

Навчально-методична карта дисципліни «Неврологічні основи логопедії»

Разом: 135 год., лекції – 18 год., семінарські заняття – 18 год., самостійна робота – 61 год., модульний контроль – 8 год.

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II		Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV	
Назва модуля	Дитяча практична психологія як галузь психологічної науки			Психолого-педагогічна робота з дитиною в умовах дошкільної освіти		Психолого-педагогічна робота з дитиною в умовах загальноосвітнього навчального закладу		Психолого-педагогічна діагностика і корекція психічного розвитку дитини	
Кількість балів за модуль	76 балів			59 балів		59 балів		59 балів	
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Теми лекцій	Теоретичні основи дитячої психології (1 б.)	Основні закономірності психічного розвитку дитини (1 б.)	Принципи і методи вивчення психіки дитини. (1 б.)	Психолого-педагогічні умови розумового розвитку дошкільника (1 б.)	Робота психолога щодо особистісного розвитку дошкільника (1 б.)	Навчальна діяльність молодших школярів (1 б.)	Навчальна діяльність підлітка (1 б.)	Психолого-педагогічна діагностика психічного розвитку в роботі з дітьми (1 б.)	Психолого-педагогічна корекція психічного розвитку в роботі з дітьми (1 б.)
Теми практичних семінарських занять	Теоретичні основи дитячої психології (1 б.)	Основні закономірності психічного розвитку дитини. (1 б.)	Принципи і методи вивчення психіки дитини. (1 б.)	Психолого-педагогічні умови розумового розвитку дошкільника (1 б.)	Робота психолога щодо особистісного розвитку дошкільника (1 б.)	Навчальна діяльність молодших школярів (1 б.)	Навчальна діяльність підлітка (1 б.)	Психолого-педагогічна діагностика психічного розвитку в роботі з дітьми (1 б.)	Психолого-педагогічна корекція психічного розвитку в роботі з дітьми (1 б.)
Робота на семінарських заняттях	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Вид поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		Модульна контрольна робота 3 (25 балів)		Модульна контрольна робота 4 (25 балів)	

Всього: 253 балів; $K=253/100=2,53$

7. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Артемьева Т.В. Психолого-педагогическая диагностика нарушений развития детей : учебное пособие / Т.В.Артемьева // Germany, Palmarium Academic publishing, 2012. — 194 с.
2. Березовська Л.І. Самовиховання та саморегуляція особистості : навч. посіб. /Л.І. Березовська ; М-во освіти і науки України. — К. : Слово, 2011. — 165 с.
3. Детская практическая психология: Учебник для студентов вузов, обучающихся по педагогическим специальностям / Татьяна Давыдовна Марцинковская – М.: Гардарики, 2003. – 255 с.
4. Овчарова Р. В. Технологии практического психолога образования: учебное пособие для студентов вузов и практических работников. – М.: ТЦ Сфера, 2000. – 448 с.
5. Павелків, Р.В. Дитяча психологія: навч. посіб. / Р. В. Павелків, О. Г. Цигипало. - К. : Академвидав, 2010. - 432 с.

Додаткова:

1. Мухина В. С. Возрастная психология: феноменология развития, детство, отрочество: учебник для студентов вузов. – 4-е изд., стереотип. – М.: Академия, 1999. – 456 с.
2. Настільна книга шкільного психолога / Авт.-уклад. О. Є. Марінушкіна. – Х.: Вид-во «Ранок», 2010. – 288с.
3. Скрипченко О.В. Психолого-педагогічні основи навчання / О.В. Скрипченко, О.С. Падалка, Л.О. Скрипченко. — К.: Український Центр духовної культури, 2003. — 328 с.
4. Панок В. Г. Психологічна служба: Навчально-методичний посібник для студентів і викладачів / Віталій Григорович Панок. – Кам'янець-Подільський: ТОВ Друкарня Рута, 2012. – 328 с.
5. Абетка чеснот української дитини. Практико-орієнтований збірник методичних матеріалів / упорядник Л. Калуська. – Тернопіль: Мандрівець. – 2008. – 136 с.
6. Галигузова Л. Н., Смирнова Е. О. Ступени общения: от года до семи лет / Л. Н. Галигузова, Е. О. Смирнова. – М.: Просвещение, 1992. – 160 с.
7. Диагностика психических состояний детей дошкольного возраста: Учебнометодическое пособие / составитель: С. В. Велиева. – СПб.: Речь, 2005. – 240 с.
7. Марінушкіна О. Є. Порадник практичного психолога / О. Є. Марінушкіна, Ю. О. Замазій. – Х.: Основа, 2007. – 240 с. – (Дошкільний навчальний заклад. Психологія виховання).
8. Овчарова Р. В. Практическая психология в начальной школе. – М.: ТЦ Сфера, 1996. – 234 с.

9. Профілактика соціальної дезадаптації дошкільнят [Текст]: методичний посібник / О. В. Проценко. – К., Шкільний світ. – 2011. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
10. Рояк А. А. Психологический конфликт и особенности индивидуального развития личности ребенка [Текст] / Аделина Анатольевна Рояк. – М.: Педагогика, 1988. – 117 с. – (Образовательные науки).
11. Самоукина Н. В. Игры в школе и дома. Психотехнические упражнения и коррекционные программы / Наталия Васильевна Самоукина. – М., 1993. – 144 с.
12. Смирнова О. Е., Галигузова Л. Н., Ермолова Т. В., Мещерякова С. Ю. Диагностика психического развития детей отрождения до 3 лет / О. Е. Смирнова, Л. Н. Галигузова, Т. В. Ермолова, С.'Ю.'Мещерякова. – М: АНО «ПЭБ», 2007. – 128 с.
13. Смирнова О. Е., Холмогорова В. М., Межличностные отношения дошкольников: диагностика, проблемы, коррекция / Е. О. Смирнова, В. М. Холмогорова. – М.: ВЛАДОС. 2011. – 128 с.
14. Социально-психологическая служба в образовательно-воспитательных заведениях Украины: учебно-методическое пособие. — К. : РУНЦ "ДИНИТ", 2001. — 100 с.
15. Урунтаева Г. А., Афонькина Ю. А. Практикум по детской психологии. М., 1995. Фесюкова Л. Б. Воспитание сказкой. Харьков, 1996.